

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

De pulchritudine genarum in Virgine. Sectio VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

operum, splendidissima propter puritatem: denique serenissima, quia nullam vel minimam perturbationem admittam habuit.

De pulchritudine genarum in Virgine.

SECTIO VIII.

I. **P**Ræcipuum quiddam in facie sunt genæ, quas non præterituit sponsus cum dixit Cant. 4. *Sicut fragmen mali punici, ita genæ tuæ.* Sciendum autem Hebraicè pro genis esse vocem גִּנָּי , quæ propriè tempora significat, à radice פָּרַר id est, attenuare, eo quod cæcis temporù tenuissima sit: & ita sumit eam voce hoc loco Sanct. Pagn. Verùm Septuaginta *genas*, siue *malus* transtulerunt: Rab. Abenesr. probabilis existimat vocem Hebræam transferendam esse *florē mali punici*, qui totus est rubore perfusus. Igitur Beda per *genas* verecundiæ designari putat: quia illas nobis erubescētibus solet rubor perfundere: similēque colorem facies cōtrahit illi, quem præ se fert cortex mali punici. Eodē quoque modo interpretatur Rup. de Virgine locum intelligēs, quam meritō sponſus à verecundia commendat, quoniam est vna ex præcipuis adolescentium, virginūque virtutibus iuxta illud Eccles. 26. *Gratia super gratiam mulier sancta, & pudorata.* Vnde D. Ambros. lib. 2. in Lucam expendens verba illa cap. 1. *Ingressus Angelus ad eam dixit: Ave gratia plena. Quæ cum audisset, turbata est in sermone eius. Disce, inquit, Virginem moribus; disce Virginem verecundiæ: disce Virginem oraculo: disce mysterio. Trepidare virginum est, & ad D. Ambros. omnes viri ingressus pauere, omnes viri assatus vereri. Disceant mulieres propositum pudoris imitari. Idēque Ambros. lib. 3. de virginibus ponderans, quomodo Rebecca Isaac sponſo suo cōspecto vultum pallio operuit Genes. 24. sic ait: In virginibus pudor ornatur aetatem, taciturnitas commendat pudorem. An verò mediocris pudoris exemplum est, quod Genes. 24. Rebecca, cum veniret ad nuptias, sponſumque vidisset, velamen accepit? Et utique pulchra virgo non decori timuit, sed pudori. Et paulò inferius Virginem mihi prius gratias sua nunciet pudore obvio (vbi Ambrosius pudorem quasi famulum virginis præeuntem appellat) gradu sobrio, vultu modesto, & præannuncia integritati ante eant signa virtutis: non satis probabilis virgo est, quæ requiritur, cum videtur.*

II. Eodē pertinet illud, quod Abimelech Rex Geraræ dixit Saræ Gen. 20. *Ecce Gen. 20. 16. dedi mille argenteos fratri tuo: hoc erit tibi in velamen oculorum ad omnes, qui tecum sunt, & quocumque perrexeris memento te deprehensam: qui locus est vnus ex difficilioribus in lib. Genes. Pro cuius intelligentia sciendum est Hebraicè sic haberi: Ecce dedi mille argenteos fratri tuo. Ecce ipse tibi operimentum oculorum omnibus, qui tecum sunt, & increpata es, vbi pro ipse, est Hebraicè אֵינִי , quæ vox referri potest & ad argentum, & ad fratrem: est enim Hebraicè argentum numero singulari. Et quidem si ad fratrem referatur, ita plerique interpretantur. Ecce dedi mille argenteos Abraham, quem tu falso fratrem tuum appellas: ipse sub nomine fratris erit tibi velamen oculorum, id est, velamen verecundiæ, si minus casta esse volueris. Aut etiam aliter? Ipse erit tibi velamen oculorum, siue verecundiæ ad omnes, qui tibi voluerint hoc, quod tibi mecum accidit, exprobrare, habes, quo te excuses dicendo ipsummet Abraham persuasisse tibi, ut cum non virum, sed fratrem diceres, ex quo discrimen adulterij incurristi. Verùm alij meo iudicio planius, & facilius pronomen אֵינִי ad argentum referunt, ut dicatur Abimelech dedisse Abraham mille argenteos in velamen oculorum Saræ, id est, quibus velum emerret, quo se Sara velaret, oculosque occultaret præ reuerentiâ, ne alicui posset esse concupiscentiæ occasio. Itaque Abimelech commendasse Saræ pudorem, &*

vere

& verecundiam. Quam expositionem sequutus est Lipom. in catena super Gen. & Marginal. Scholiast. in Bibliis Sand. Pagnini. Hoc argumentum eleganter persequitur Tertull. lib. de velandis virginibus, reprehendens morem sui temporis, quo non solum nuptæ, & illæ virginis, quæ ad nuptias aspirabant: sed etiam virginis Christo dicatæ caput præsertim in Ecclesiis ostentationis causa non velabant contra Apostoli præscriptum, & inter alia hæc habet. *Tam sancti viri est suffundere, si virginem viderit, quam sanctæ virginis, si a viro visa sit. Sed enim vera: & tota, & pura virginitas nihil magis timet, quam semetipsam? confugit ad velamen capiti quasi ad galeam, quasi ad elypeum, qui bonum suum protegat aduersus tentationum.* Inducitur igitur armaturam pudoris, circumduc vallum verecundiæ. Eleganter dixit Aug. epist. 102. ad Nectarium Dæmonem nulla hostia magis delectari, quam si ipsi pudor immoletur. *Ut quis, inquit, intelligat, quale Dæmonium sit, quod placari aliter non potest, nisi illi non sanguis humanus, sed multo selesius pudor humanus tanquam immolatus intereat.* Et merito quidem Aug. quoniam abiecto pudore nullum est scelus tam nefarium, quod non facile suscipiatur.

Quoniam igitur Virgo beatissima exemplar erat omnis pudoris, & virginalis verecundiæ: idcirco genas habere dicitur similes cortici mali punici: id quod omnes ferè Doctoresponderant in eo, quod intra sui cubiculi penetralia se continebat, & non obscure significauit Lucas illis verbis, *Et ingressus Angelus ad eam, quasi videlicet in interiori domus parte reconditam.* Vnde Euseb. Emilian. in expositione Euangelij de Annunciat. *Non in plateis, inquit, erat: non in publico morabatur: intus erat: in penetralibus sola sedebat, nec tamen sola tantò virtutem exercere circumscripta.* Et merito Angelo conspecto quodammodo trepidauit, vt annotauit Amb. quoniam vbi timor, ibi & pudor: quemadmodum Suidas dictum ab Epicharmo commemorat. Et Tertull. in lib. de cultu fœminarum, *Qui presumit, inquit, minus veretur: minus præcauet: plus periclitatur: timor fundamentum salutis est.* Legendus est D. Bern. ferm. super signum magnum, quo loco postquam ruborem in facie gemmæ in diademate, & micanti in capite stellæ comparauit, subiunxit: *An vero quis putat, quod hæc caruerit gratia, quæ gratia plena fuit. Pudibunda fuit Maria: ex Euangelio id probamus, vbi enim aliquando loquax, vbi presumptuosa fuisse videtur: Foris stabat querens loqui filio, nec materna auctoritate aut sermone interrupit, aut in habitatione intravit, in qua filius loquebatur.*

Secundò, Comparantur genæ Virginis non simpliciter malo punico, sed fragmini mali punici: quoniam sicut in malo punico quadam ex parte fracto, & aperto apparent grana illa purpurea, & pulcherrima: ita in facie Virginis pudore aspersa eminebat omnium virtutum, & gratiarum decor, atque elegantia vt ei, qui in eam intueretur, statim sese obicerent quasi mali punici grana purpurea omnium virtutum pulcherrima ornamenta. Aliam quoque eius rei causam affert. Rupert. *Fragmen, inquit, mali punici & rubet, & amplius quam integrum malum, redolet. Sic etiam (loquitur cum Virgine) & singulariter verecunda ei, & multo per bonam opinionem bono exemplo profectus absque eo, quod intrinsecus lateret: o vere laudabilis verecundiæ, vbi & intus conscientia munda, & foris facies est verecunda! Potest & tertia reddi ratio: quoniam sicut grana mali punici, non nisi fracto malo punico apparent, & rutilant: ita Virginis quemadmodum & reliquorum Sanctorum virtutes eximia non ita resplendent, nisi cum laboribus franguntur.*

Tertio, Iuxta Bedæ expositionem de Ecclesia genas mali punici Virgo habuit: quia de rubore in facie propter passionem filij non erubuit, imo de eo gloriabatur: *Malum enim punicum, inquit, Beda, quia rosei coloris est, passionis Dominiæ mysterium adumbrat.* Hunc igitur colorem Virgo, in facie habens non

Lipomanius
Scholiastes
Tertullian.

Velamen capiti in virgine galea, & elypeus.
Pudor armaturæ castitatis.
D. August. Dæmon nulla gratior hostia pudore perditur.

III.
B. Virgo eminus pudoris exemplar.
Luc. 1. : 8.
Euseb. Emis. Vbi timor, ibi & pudor.
Suidas.
Tertull.
Plus perilitatur, qui minus veretur.
D. Bernard. Rubor in facie, gemma in diademate ex Bern.

IV.
In Virginis facie omnium gratiarum decor.

Rupert.
Verecundiæ vere laudabilis quæ.

V.
Beda.
B. Virgo de filij passione non confusdebatur.

erubescat, quia de sui filij morte, & passione non confundebatur: imo ipsam confu-
sionem, & ruborem tanquam gloriā reputabat. Quarto, & postremò iuxta
translationem R. Abenestæ: *Genetiva sicut flos malipunicus: quid pulchrius, quàm ge-
nas Virginis esse veluti flores mali granati? quali nimirum ex ipsius genis mala
granata tanquam ex floribus pullularent. Sanè ita res habet: ex ipsius enim Virgi-
nis conspectu, & consuetudine Apostoli magis ad mortem pro Christo oppeten-
dam fuerunt incitati, ut ipsi veluti mala punica fuerint ex Virginis genis tanquam
ex floribus enata. Quod enim malum punicum symbolum sit martyrij, siue mar-
tyrum, docet multis in locis D. Gregor.*

R. Abenestæ.
Genetiva Virgi-
nis flores mali
granati
Apostoli ma-
la punica.
D. Gregor.

De pulchritudine labiorum Virginis.

SECTIO XI.

I. Labiorum pulchritudo, quæ rubore præcipue continetur, maxime etiam
Cant. 4. 3. 11 **L**commendatur ab sponso in Virgine Cant. 4. *Sicut vitæ coccinea labia tua, &
eloquium tuum dulce: leu ut alij transferunt ex Hebræo: Tanquam filium coccini labia
tua, & summo tuis decorus est. Et paulò inferius. Fanus distillans labia tua sponso: mel & lac
sub lingua tua.* Quod ad rem attinet, per Virginis labia eius in loquendo prudentia
Virginitatis pruden-
tia in lo-
quendo.
exprimitur, quæ vitæ coccineæ comparatur, quoniam sicut femina solent vitæ
coccinea crines, ne effluant, constingere: ita prudentiæ examine constringun-
tur sermones, ne temerè affluant. Est autem ea vitæ coccineæ: quoniam
eius in loquendo prudentia, sicut & reliquæ virtutes, charitate rubebat. Hac de
re loquitur D. Bern. serm. super signum magnum, vbi obseruat non nisi quater lo-
D. Bernard.
B. Virgo qua
terlocuta le-
gitur in Eu-
gelio.
quutam Virginem legi in Evangelio: primò quidem ad Angelum, sed cum iam
semel, atque iterum alloquutus eam fuisset: secundò ad Elizabeth, quando vox
salutationis eius Ioannem exultare fecit in utero, & ea magnificante Mariam ipsa
magis Dominum magnificare curauit: tertio ad filium, cum iam esset annorum
duodecim, quod ipsa, & pater eius eum dolentes quæsiuissent: quarto in nuptiis
ad filium, & ministros: & is quidem sermo certissimus index ingenitæ mansue-
tudinis, & virginalis verecundiæ fuit. Deinde obseruat mirum esse, quod Virgo
nihil legatur dixisse neque pastoribus, neque Magis, neque Simeoni in templo.
Virginitatis mi-
rum silentium.
Nunquid, inquit, non ab initio venisse pastores, & primam omnium Mariam inuenisse legun-
tur: sic & Magi quoque non sine Maria puerum inueniunt: & inducens in templum Domini
templi Dominum multa quidem à Simeone audiuit: am de eo, quam de se ipsa: & tamen ad lo-
quendum tradat in omnibus, neque de ipso incarnationis Dominica sacramento quodcumque
verbum fecisse reperies.

II. Hæc vitæ, quæ labia constringenda sunt exemplo Virginis, aliis quoque simi-
Psal. 140. 3. litudinibus explicatur in sacris literis. Primum nomine ostij Psalm 140. *Pone Do-
mine custodiam ori meo, & ostium circumstantia labii meo.* Rationem verò similitudinis
eam affert D. Gregor. lib. 7. Mor. cap. vlt. & 3. p. curæ pastoral. admonitione 15. quia
D. Gregorius
Os congruo
tempore
aperiendum
& clauden-
dum.
D. Chryso-
Ratio ori
claus.
nimirum ostium & aperitur, & clauditur. Qui ergo, inquit, ori suo peri non obstacu-
lum, sed ostium petiit, & aperte docuit, quod & per disciplinam retineri lingua debeat, &
ex necessitate laxari, quatenus os discretum, & congruo tempore vox aperiat, & rursus
congruo cæcurnitas claudat. Quæ ratio etiam affertur à D. Chryl. in comment. su-
per Psalm 140. vbi addit rationem esse clauem huius ostij. Os, inquit, nostrum perpe-
tuo custodiamus rationem eitanquam clauem adhibentes. Dicitur autem huiusmodi
ostium ostium circumstantia, hoc est, circumstans: quia discretio, & prudentia debet
totum os ambire opponendo temporis, loci, personarum circumstantias, ut merito
ostium